

**การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น**
**Risk management of School Administrators Under Khon Kaen
Primary Educational Service Area**

กุหลาบ บุริสาร¹,
กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์²,
ประสงค์ ต่อโชติ³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้อำนวยการและครูผู้สอน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 จำนวนทั้งหมด 2,645 คน แบ่งเป็น ครูผู้สอน จำนวน 2,211 คน ผู้บริหาร จำนวน 234 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดเกณฑ์ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 265 คน แล้วใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นผู้อำนวยการ 115 คน และครูผู้สอน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.10) รองลงมา คือด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 1.08) และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.06) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 1.11) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. **ด้านกลยุทธ์** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาได้มีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรมให้เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 1.16) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ของสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติตามปฏิทินงานที่กำหนด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.13)

2. **ด้านการดำเนินงาน** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 1.13) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ ครูและบุคลากรได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.97)

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3. **ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาสนับสนุนครูและบุคลากรให้เข้าอบรมการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระเบียบ วินัย มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การดำเนินการขอรับและขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 1.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการและกฎระเบียบในการตรวจสอบภายใน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 1.03$)

4. **ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการบริหารและปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 1.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบายจุดเน้นตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 1.07$)

5. **ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 1.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 1.10$)

6. **ด้านครูและบุคลากร** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการผูกมิตรและใช้วิธีการประนีประนอมในการแก้ปัญหา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 1.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ มีการลดภาระงานของครู ที่ไม่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 1.11$)

7. **ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเอื้ออาทร ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 1.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 1.11$)

8. **ด้านแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีมารยาทที่ดีงาม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 1.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การจัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 1.08$)

9. **ด้านทรัพยากรและงบประมาณ** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 1.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การจัดระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ การจัดหารายได้ และผลประโยชน์ของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 1.11$)

10. **ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร** ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 1.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการสอน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 1.06$)

คำสำคัญ : การบริหารความเสี่ยง, สถานศึกษาขนาดเล็ก, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This quantitative research aims to study the level of Risk management of School Administrators Under Khon Kaen Primary Educational Service Area. The population used in this study was the director and teachers. of a small school Under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Regions 1 - 5, a total of 2,645 people were divided into 2,211 teachers, 234 administrators, and used to determine the size of the 10 percent of the population. A total of 265 samples were obtained and samples were randomized using a multi-stage random sampling method get a sample. They were divided into 115 directors and 150 teachers. The research instrument was a 5 -level scale questionnaire with a reliability value of 0.96. The statistics used for the data analysis were percentage, mean, standard deviation.

The results showed that:

The overall Level of Risk management of School Administrators Under Khon Kaen Primary Educational Service Area. Overall, the level of practice was at a high level ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 1.04). The desirable characteristics of learners was the most average ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.10), followed by focusing on curriculum achievement was at a high level ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 1.08) and in terms of educational quality assurance. was at a high level ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.06) while the aspect that had lower mean values in all aspects was the strategy aspect. The level of performance was at a high level ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 1.11).

1. **The Strategic Risk (SR)**, the item with the highest average is educational institutions have prepared detailed plans, projects, activities in connection with the strategies of the schools was at a high level ($\bar{X} = 4.16$, SD = 1.16). As for the items with the lowest item was, the educational institutions had appointed a committee to monitor and evaluate the strategies of the schools and assess their compliance with the work calendar set was at a high level ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.13).

2. **The Operation Risk (OR)**, the item with the highest mean is educational institutions encourage teachers to receive training on the development of learning processes in order to develop teaching and learning activities was at a high level ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 1.13). As for the items with lowest, teachers and staff had conducted research in the classroom to improve the quality of teaching and learning was at a high level ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.97).

3. **The Compliance Risk (CR)**, the item with the highest average was educational institutions support teachers and personnel to attend training on the development of government teachers and educational personnel on rules, discipline, standards and professional ethics, processing of obtaining and renewing professional licenses was at a high level ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 1.13). The lowest mean of all items was that the personnel in the educational institutes had knowledge, understanding, methods and rules of internal auditing was at a high level ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.03).

4. **The Quality Assurance Risk (QAR)**, the item with the highest average was management and operations are carried out with the interest of students as a priority was at a high level ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 1.20). The lowest mean for all items was that there were special activities. in response to the policy focus on educational reform guidelines was at a high level ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.07).

5. **The Learning Process Risk (LPR)**, the item with the highest mean was there are activities for students to have a good attitude towards school management was at a high level ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 1.07). The items with lowest mean values for all items were learning design and management that responded to individual differences and intellectual development was at a high level ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 1.10).

6. **The Teachers Personnel Risk (TPR)**, the item with the highest average was there are friendships and compromises are used to solve problems was at a high level ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.13). The lowest mean of all items was the reduction in the teacher's workload that are not related to learning activities was at a high level ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.11).

7. **The Desirable Characteristics of Learners Risk (DCLR)**, the item with the highest mean was Encouraging the learners to have generosity was at a high level ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 1.17). the lowest mean values were encouraging students to use technology in learning and present the work was at a high level ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 1.11).

8. **The Learning Resource and Information Risk (LRIR)**, the item with the highest average was Promotion of activities for students to have good manners and follow Thai traditions was at a high level ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 1.19). The lowest was the arrangement of libraries for media and information technology services was at a high level ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 1.08).

9. **The Resources and Budget Risk (RBR)**, the item with the highest average was economical management and planning of resource use and maximum benefit was at a high level ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 1.13). The lowest was the asset database management system earning and benefits of educational institutions was at a high level ($\bar{X} = 4.01$, SD = 1.11).

10. **The Curriculum Achievement Risk (CAR)**, the item with the highest average was management to encourage and encourage teachers to organize the learning process that focuses on learners was at a high level ($\bar{X} = 4.35$, SD = 1.16). The lowest was to encourage teachers to research and develop learning management in the subjects they were responsible for and use the research results to improve teaching was at a high level ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 1.06).

Keywords: Risk management; School Administrators, Primary Educational Service Area Office.

บทนำ

การบริหารงานขององค์กรทุกประเภททั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนทุกองค์กรจะตั้งวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน เช่น เพื่อคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างผลกำไร เพื่อการให้บริการประชาชน เป็นต้น ไม่ว่าจะกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เช่นใดก็ตาม การบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้นจะไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้เพราะองค์กรมักจะประสบกับความเสถียรอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

การบริหารความเสี่ยง (Enterprise risk management) จึงเป็นเทคนิคทางการบริหารที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เหตุผลส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะบทเรียนจากความสำเร็จเมื่อครั้งหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ.2540 ที่หลายองค์กรได้เรียนรู้ประสบการณ์ของการขาดการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่ดี นอกจากนั้นในช่วง

ของการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศหลายองค์การจำเป็นต้องพึ่งเงินร่วมทุนจากต่างชาติ การปรับโครงสร้างองค์กรเป็นเงื่อนไขที่
ต้องดำเนินการเพื่อปรับความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและการบริหารความเสี่ยงกลายเป็นกลไกที่สำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับ
องค์กรที่ได้รับการปรับเปลี่ยน (นฤมล สะอาดโณม, 2550)

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 20 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ
มีผู้ตรวจราชการของกระทรวงเพื่อทำการตรวจราชการ ศึกษาวิเคราะห์วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบายให้คำปรึกษา
แนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา และเพื่อให้การตรวจราชการเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวสอดคล้องกับ
การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2546 ได้มีแนวทางการตรวจราชการ 5 แนวทางคือ การตรวจราชการแบบเชิงรุกและสร้างสรรค์ การตรวจราชการแบบ
มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การตรวจราชการแบบร่วมเป็นพันธมิตร การตรวจราชการแบบการบริหารความเสี่ยงและการตรวจราชการ
แบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2550 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เลือก "ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบ
บริหารความเสี่ยง" เป็นหัวข้อการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ 17 ที่หน่วยงาน
ในสังกัดต้องดำเนินการ และได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุม
ภายใน พ.ศ. 2544 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน รวมไปถึงเพื่อ
รองรับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2550 ที่เห็นชอบให้กระทรวงที่มีผู้ตรวจราชการจัดให้มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง
ตามหลักธรรมาภิบาลของแผนงานโครงการที่จัดทำขึ้นตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลโดยแนบผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงไปพร้อม
กับคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ประชาสัมพันธ์ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้เตือนผู้บริหารและบุคลากรใน
สถานศึกษาในการเพิ่มความระมัดระวังอุบัติเหตุที่มักเกิดขึ้นกับเด็ก และร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความ
ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น หมั่นตรวจสอบเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ให้อยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง (กรมป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย, 2007)

ดังนั้นอุบัติเหตุในเด็กจึงมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่โรงเรียน ตลอดจนชุมชนและ
สถานที่สาธารณะต่าง ๆ และในการสูญเสียแต่ละครั้งไม่สามารถประมาณค่าหรือตีราคาได้ แต่ก็สามารถที่จะช่วยลดความเสี่ยง
ในจุดต่าง ๆ ได้ การบริหารความเสี่ยงจึงไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับทางการศึกษาแต่เป็นกิจกรรมซึ่งมีการดำเนินงานอยู่แล้ว
หลายเรื่องเช่น ความปลอดภัยของครูและนักเรียน การควบคุมภาวะโภชนาการ การป้องกันอัคคีภัย การรักษาความปลอดภัย
ระบบประกันคุณภาพ เป็นต้น เพียงแต่สถานศึกษายังมิได้นำมาจัดระบบเชื่อมโยงประสานกิจกรรมบริหารความเสี่ยงให้
ครอบคลุมทั้งระบบ (Risk management system) และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน
พ.ศ. 2544 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในรวมถึงสอดคล้องกับ
นโยบายของรัฐบาล สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องจัดทำการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาทุกระดับ

สาเหตุของความรุนแรงในสถานศึกษามี 2 กรณีคือ 1. ผู้เรียนที่ก่อปัญหาความรุนแรงหรือกระทำผิด ส่วนใหญ่จะมาจาก
จากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น และเกมคอมพิวเตอร์รวมถึงการนำเสนอของสื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งข้อมูลจากโครงการ
Child watch ของสถาบันรามจิตติได้สำรวจพฤติกรรมเยาวชนคนไทย พบว่าเด็กในโรงเรียนร้อยละ 10 หรือประมาณเจ็ดแสนคน
มีพฤติกรรมก่อความรุนแรง ตั้งตัวเป็นแก๊งข่มขู่ทำร้ายเพื่อน ซึ่งสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากเกมคอมพิวเตอร์ ละคร และ
ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรง 2. ครูใช้ความรุนแรง ปัญหาอารมณ์จิตใจ ขาดทักษะการแก้ปัญหา อำนาจนิยม โดยศูนย์พิทักษ์
สิทธิเด็กได้วิเคราะห์สาเหตุที่ครูใช้วิธีทำโทษนักเรียนด้วยความรุนแรงว่ามาจาก 2 สาเหตุ คือ สาเหตุแรก ครูมีความผิดปกติด้าน
จิตใจและอารมณ์ เมื่อเกิดความเครียดซึ่งอาจมาจากปัญหานี้สิน ปัญหาครอบครัว ฯลฯ อาจระบายสู่เด็กผ่านวิธีการลงโทษ

หรือต่อว่า สาเหตุที่สอง ครูขาดทักษะการจัดการหรือการแก้ปัญหาผู้เรียน ครูจำนวนมากยังเชื่อว่าวิธีลงโทษด้วยการตีเป็นวิธีการเดียวที่ได้ผล แต่ไม่ได้พัฒนาวิธีลงโทษหรือปรับพฤติกรรมเด็กด้วยวิธีอื่น นอกจากนี้ครูมักไม่ฟังเหตุผลของเด็ก มีความคิดเห็นจากผู้ที่ทำงานด้านเด็กมองว่า โรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่มีโครงสร้างแบบอำนาจนิยมและศักดินา การบริหารแบบแนวตั้งส่งผลให้ครูจำนวนมากมีพฤติกรรมใช้อำนาจกับเด็ก ประกอบกับการเรียนการสอนจำนวนมากเป็นการสื่อสารทางเดียว การแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างครูกับนักเรียนยังมีน้อย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูขาดทักษะการฟังซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจผู้เรียน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552)

ในปัจจุบันหน่วยงานราชการได้ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้กำหนดให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามแผนยุทธศาสตร์ อันเป็นกลไกในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานราชการ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ตามที่ได้กำหนด อีกทั้งสอดคล้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบควบคุมภายใน รวมไปถึงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องจัดทำการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อลดมูลเหตุที่จะเกิดความเสี่ยงให้ระดับและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่ยอมรับ ควบคุม ประเมินและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของต้นสังกัด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง, 2556)

องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ซึ่งสาเหตุของความเสี่ยงมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก การบริหารความเสี่ยงเป็นแนวทางในการบริหารงานที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา เนื่องจากเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จระยะยาว อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดปัญหาต่างๆ ในองค์กร สำหรับการบริหารภาครัฐการบริหารความเสี่ยงเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization : HPO) ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์กร เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และเป็นกระบวนการมุ่งเน้นความสำคัญหรือชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการเตรียมองค์กรล่วงหน้าอย่างมีเหตุมีผล เพื่อวางแผนป้องกัน หลีกเลี่ยง หรือลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กร เป็นเรื่อง ที่ทุกคนในองค์กรตั้งแต่ผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับสูงจนถึงเจ้าหน้าที่ บุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรอยู่เสมอ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง, 2556)

จากปัญหาดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยงอาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งหนึ่งในห้าแนวทางตามมาตราดังกล่าวคือ การตรวจราชการแบบการบริหารความเสี่ยง รวมไปถึงระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ต่างก็ตระหนักในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะมีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยงแล้วก็ตาม แต่การบริหารจัดการในปัจจุบันก็ยังพบว่ามีการบริหารความเสี่ยงเพียงบางส่วน บางสถานศึกษาไม่ได้จัดทำการบริหารความเสี่ยงและบางสถานศึกษามีการจัดทำการบริหารความเสี่ยงแต่ไม่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษาทั้งหมดเช่น บริหารความเสี่ยงเฉพาะด้านงบประมาณ

โดยพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องของการทุจริตของเจ้าหน้าที่การเงิน การเรียกเก็บเงินไม่เป็นไปตามระเบียบสถานศึกษา การจ่ายเงินโดยไม่ได้รับวัสดุ การจ่ายเงินซ้ำในรายการเดียวกัน การรับเงินโดยไม่บันทึกงบบัญชีหรือการนำเงินสดไปจ่ายก่อน และขาดการตรวจสอบการรับจ่ายเงิน เป็นต้น (หน่วยตรวจสอบภายใน, 2007)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการควบคุมปัจจัยและกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานบริหารความเสี่ยง ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคลากรของส่วนราชการและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานภายใน ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงนำหลักการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) มาเป็นกรอบในการบริหารความเสี่ยง และแนวทางการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สรุปว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นงานของทุกคน ทั้งนี้หากสถานศึกษาไม่ดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมงานในสถานศึกษาก็จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาได้ และจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่สถานศึกษาจะเกิดความเสียหายให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปีของต้นสังกัด และเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพครอบคลุมปัจจัยความเสี่ยงทางด้านการศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษามาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยที่จะศึกษาถึงปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาและการพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้อำนวยการและครูผู้สอน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 - 5 จำนวนทั้งหมด 2,645 คน แบ่งเป็น ครูผู้สอน จำนวน 2,211 คน ผู้บริหาร จำนวน 234 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้อำนวยการและครูผู้สอน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 ใช้กำหนดขนาดแบบกำหนดเกณฑ์ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 265 คน แล้วใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเป็นอำเภอจากทั้งหมด 26 อำเภอ ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 ได้เขตพื้นที่ละ 2 อำเภอ รวมเป็น 10 อำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเป็นโรงเรียนจากทั้งหมด 234 โรงเรียน ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 ได้ อำเภอละ 10-12 โรงเรียนได้ทั้งหมด 115 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 จำแนกเป็น ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทุกโรงเรียน ได้จำนวน 115 คน ส่วนครู ได้จากการจำแนกจำนวนนักเรียน แบ่งเป็นน้อยกว่า 80 คน คิดเป็นครู 1 คนและจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 80 คนขึ้นไป คิดเป็นครู 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเป็นครูทั้งหมด 150 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นผู้อำนวยการ 115 คน และ ครูผู้สอน 150 คน รวมเป็น 265 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าและดัดแปลงจากหนังสือ เอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง 10 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านกลยุทธ์	10 ข้อ
2. ด้านการดำเนินงาน	19 ข้อ
3. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย / กฎระเบียบ	10 ข้อ
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	14 ข้อ
5. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	13 ข้อ
6. ด้านครูและบุคลากร	12 ข้อ
7. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	11 ข้อ
8. ด้านแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ	12 ข้อ
9. ด้านทรัพยากร และงบประมาณ	6 ข้อ
10. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร	5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารความเสี่ยง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร., 2560)

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา และกรอบแนวคิดของการวิจัย
3. วิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อสร้างแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
4. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไปเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือต่อไป โดยมีรายนาม ดังต่อไปนี้
  1. รศ.ดร. วิเชียร ชิวพิมาย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
  2. ดร. สายัณห์ ผาน้อย อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น
  3. ดร. นิภัญชล ลั่นเหลือ ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ขอนแก่น
  4. ดร. กัมพล ชันทะวงษ์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น
  5. ดร. พิสิฐ เทพไกรวัลย์ ประธานหลักสูตร สาขาปฐมวัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 265 ฉบับ พร้อมทั้งกำหนดวันเวลาเพื่อเก็บแบบสอบถามคืน ใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถาม 4 เดือน โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. เมื่อได้แบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ให้คะแนนน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อสภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยง ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์สำหรับแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น.23-24) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง การบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง การบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับปฏิบัติมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง การบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง การบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง การบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าความถี่ (Frequency)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านครูและบุคลากร ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ ด้านทรัพยากรและงบประมาณ และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรนำไปนิยามศัพท์ แยกเป็นรายด้านและรายชื่อ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น (n = 265) โดยภาพรวม

ลำดับ	การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ/บริหาร		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : SR)	4.11	1.06	มาก
2.	ด้านการดำเนินงาน (Operation Risk : OR)	4.19	.99	มาก
3.	ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : CR)	4.22	1.02	มาก
4.	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance Risk : QAR)	4.25	1.06	มาก
5.	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process Risk : LPR)	4.23	1.01	มาก
6.	ด้านครู และบุคลากร (Teachers Personnel Risk : TPR)	4.21	1.05	มาก
7.	ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Desirable Characteristics of Learners Risk : DCLR)	4.34	1.10	มาก
8.	ด้านแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ (Learning Resource and Information Risk : LRIR)	4.20	1.03	มาก
9.	ด้านทรัพยากร และงบประมาณ (Resources and Budget Risk : RBR)	4.14	1.02	มาก
10.	ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร (Curriculum Achievement Risk : CAR)	4.27	1.08	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.22	1.04	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.10) รองลงมาคือด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 1.08) และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.06) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 1.11)

1. ด้านกลยุทธ์ โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาได้มีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรมให้เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 1.16) รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานตามแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.14) และสถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบายวิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.14) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ของสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติตามปฏิทินงานที่กำหนด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.13)

2. ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 1.13) รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาได้อนุมัติแผนงานด้านวิชาการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 1.13) และสถานศึกษาได้มีการจัดทำบัญชีการเงินใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 1.15) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ ครูและบุคลากรได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.97)

3. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 1.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานศึกษาสนับสนุนครูและบุคลากรให้เข้าอบรมการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระเบียบ วินัย มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ การดำเนินการขอรับและขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 1.13) รองลงมาคือสถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษา วินัยเพื่อสร้างเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 1.05) และสถานศึกษามีแนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย/กฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนดระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 1.08) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจวิธีการและกฎระเบียบในการตรวจสอบภายใน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.03)

4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการบริหารและปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 1.20) รองลงมาคือมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในประจำปี ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 1.18) และมีการร่วมกันแก้ปัญหาสถานการณ์ฉุกเฉินหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของโรงเรียน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 1.13) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ

คือ มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบายจุดเน้นตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.07)

5. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 1.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 1.07) รองลงมาคือมีการนำผลการทดสอบของนักเรียนมาเป็นข้อมูลในการวางแผน จัดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 1.06) และมีการบริหารจัดการทางวิชาการให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ และมีความสามารถในการสื่อสาร ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 1.05) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่าทุกข้อ คือ การออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 1.10)

6. ด้านครูและบุคลากร โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการผูกมิตรและใช้วิธีการประนีประนอมในการแก้ปัญหา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.13) รองลงมาคือการสร้างแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน และมีระเบียบวินัย ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 1.19) และมีการยอมรับข้อเสนอแนะที่มีเหตุผล มาปรับปรุงแก้ไขในการบริหารในทันที ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 1.11) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่าทุกข้อ คือ มีการลดภาระงานของครู ที่ไม่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.11)

7. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเอื้ออาทร ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 1.17) รองลงมาคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจกล้า แสดงออกอย่างเหมาะสม ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 1.12) และมีการส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 1.18) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่าทุกข้อ คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 1.11)

8. ด้านแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 1.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีมารยาทที่ดีงาม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 1.19) รองลงมาคือการส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสดงออกในสิ่งที่ดีงาม ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 1.13) และมีการส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนรู้จักประหยัด รักษา และเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 1.16) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่าทุกข้อ คือ การจัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 1.08)

9. ด้านทรัพยากรและงบประมาณ โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 1.13) รองลงมาคือการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างสรรคให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 1.09) และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดสรรงบประมาณ การจัดหาเงินงบประมาณและการระดมทุน เพื่อพัฒนาการศึกษา

ของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.07) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การจัดระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ การจัดการรายได้ และผลประโยชน์ของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 1.11)

10. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 1.16) รองลงมาคือบริหารจัดการทางวิชาการเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นเพิ่มขึ้น ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 1.17) และการส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 1.14) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อ คือ การส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการสอน ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 1.06)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยขออภิปรายผล ตามลำดับ ดังนี้

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจากในปัจจุบันนี้ หน่วยงาน ทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงในหน่วยงานมากขึ้น ดังนั้นจึงได้จัดทำนโยบายและมีการกระตุ้น ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการจัดทำการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับสถานศึกษา ตลอดจนการนำรูปแบบวิธีการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในสถานศึกษาเพื่อลดความสูญเสียที่อาจเกิดจากความเสียหายในสถานศึกษานั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลัย พวงพิลา (2564) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในการศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารความเสี่ยงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน ระดับมากที่สุดทั้งโดยรวม และรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ ตูจันงค์ (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับขวัญแก้ว จันทรัตน์ และ ตริยภูมิ นทร์ ตริศวร (2562) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ ป้องกัน (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 3. ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในที่นี้จะอภิปรายผลด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุดจาก 10 ด้าน ตามลำดับ ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในด้าน**คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีระดับการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$)** ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้นำไปใช้ประกอบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทุกรายวิชาอยู่เป็นประจำ ครูจึงให้ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกและผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน จึงให้ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกัน ครูและผู้บริหารจึงร่วมกันจัดกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเอื้ออาทร การส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม การส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการให้เกียรติผู้อื่น การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬานันทนาการ การส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีวินัย และความรับผิดชอบ และการส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีความกตัญญู กตเวทิตะ เป็นต้น จึงทำให้ครูและผู้บริหารต้องดำเนินการให้การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดนั่นเอง

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหารให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ โดยครูได้นำไปใช้ประกอบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทุกรายวิชาอยู่เป็นประจำ การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจาก นิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอีกด้วย และผู้บริหารจึงได้ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน ครูและผู้บริหารจึงร่วมกันจัดกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันนั่นเอง นอกจากนี้สถานศึกษายังมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเอื้ออาทร การส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการให้เกียรติผู้อื่น ส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นไปตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา นันทนาการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน ส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีวินัยและความรับผิดชอบ และส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีความกตัญญู กตเวทิตะ เป็นต้น จึงทำให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวว่าคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการครอบคลุมถึงด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ที่ต้องการปลูกฝังให้กับผู้เรียนให้ติดเป็นนิสัยจนเป็นวิถีชีวิตหรือบุคลิกภาพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก และยังสอดคล้องกับ Fenzel และ O'Brennan (1989, อ้างถึงใน ปสุตา โอษฐ์จันทร์ศรี 2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษารisk ของเด็กชายอเมริกันอยู่ในแอฟริกาต่อบรรยากาศ แรงจูงใจและ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่มีผลต่อโรงเรียน การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยบรรยากาศในโรงเรียนกับแรงจูงใจและการดำเนินการทางวิชาการเป็นสิ่งเปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนชาวอเมริกันที่

อาศัยอยู่ในแอฟริกาที่อยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็น เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ชาวอเมริกันในแอฟริกาจำนวน 282 คน ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อมูลการวิจัยสนับสนุนโมเดลที่กำหนดเสนอแนะถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี น่าสนใจและเพลิดเพลินใจ และควรมีข้อตกลงทางวิชาการ ระหว่างนักเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสำคัญต่อบทบาทของครูในการสร้างบรรยากาศเช่นเดียวกัน

ส่วนการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือด้านกลยุทธ์ ระดับการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้มีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้มีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรมให้เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ของสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติตามปฏิทินงานที่กำหนด มีการรายงานผลการติดตามการประเมินผลตามแผนกลยุทธ์ให้บุคลากร ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาตามกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานตามแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจากการสัมภาษณ์และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างของครูและผู้บริหาร ทำให้ทราบสภาพและปัญหาบางประการ อาทิเช่น โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย มักขาดแคลนจำนวนบุคลากร ขาดบุคลากรมีความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดทำแผนกลยุทธ์มีจำนวนน้อย แต่กลุ่มโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ปัญหาด้านสมรรถนะในการเรียนของเด็ก(เด็กติดโทรศัพท์) การควบคุมภายในผ่านการประเมินระดับ 4 ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางกลยุทธ์ที่ทางหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดขึ้นได้ทุกแนวทาง ชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สถานศึกษาไม่ได้กำหนดนโยบายกลยุทธ์ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด ไม่มีการประชุมวางแผนด้านกลยุทธ์ พร้อมทั้งเตรียมแผนรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ เพื่อให้ทันท่วงทีเมื่อประสบปัญหานั้นๆ ไม่มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน แผนกลยุทธ์ไม่สามารถนำไปใช้ได้ทันทางปฏิบัติ เนื่องจากวางแผนไว้สูงเกินไป ซึ่งมีผลทำให้การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านกลยุทธ์ จึงมีการปฏิบัติน้อยการด้านอื่นๆ นั่นเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

นอกจากนั้นการโดยกำหนดภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการบรรลุ และกำหนดแนวทางในการบรรลุสภาพการณ์ที่กำหนดบนพื้นฐานข้อมูลที่รอบด้านอย่างเป็นระบบ การกำหนดแนวทางที่จะบรรลุสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน โดยจะต้องคำนึงถึงทั้งสภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิด ศักยภาพหรือขีดความสามารถขององค์กร และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม และการกำหนดแนวทางที่จะบรรลุสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิดจะต้องเป็นระบบ เป็นกำหนดแนวทางอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยมีการจัดทำและเสนอของงบประมาณ สถานศึกษาต้องจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนา การศึกษา วิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา มีการจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรมให้เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานตามแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556) ที่ระบุว่า วัตถุประสงค์ของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ สถานศึกษาควรกำหนดแผนกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์อย่างเหมาะสม และให้สอดคล้องกับระหว่างนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการณ์แข่งขันทรัพยากร และสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับ งานวิจัยของปสุตา โอษฐ์จันทร์ศรี (2556) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารความเสี่ยงด้านนโยบาย และด้านกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า **1. ปัจจัยความเสี่ยงด้านนโยบายและด้านกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนปัจจัยความเสี่ยง ด้านนโยบายประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ทรัพยากร 3) การติดต่อสื่อสาร 4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 5) สภาพ สังคม เศรษฐกิจและการเมือง 6) ความร่วมมือร่วมใจ**

ของผู้ปฏิบัติ ส่วนปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) การกำหนด ทิศทางของสถานศึกษา 3) การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์สถานศึกษา 5) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์สถานศึกษา 2. ความสอดคล้องของความเสี่ยงด้านนโยบาย กับด้านกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงด้านนโยบายและปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันสูง ซึ่งการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์สถานศึกษา การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ สถานศึกษามีค่าสหสัมพันธ์ 80 รองลงมา คือการกำหนดทิศทางสถานศึกษา การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์สถานศึกษามีค่าสหสัมพันธ์ 77 ความเสี่ยงด้านนโยบายในเรื่องเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ในเรื่องการปฏิบัติตามกลยุทธ์สถานศึกษามีค่า สหสัมพันธ์ 67 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ในเรื่องการกำหนดทิศทางสถานศึกษาและการปฏิบัติตามกลยุทธ์สถานศึกษามีค่าสหสัมพันธ์ 66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรกานต์ คนอยู่ (2557) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาที่สอนแบบคละชั้น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่สอนคละชั้นในเขต ภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมและแต่ละด้านมีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ ด้านกลยุทธ์ และ ด้านการเงิน รองลงมา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และ ด้าน การดำเนินงานตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านกลยุทธ์ ข้อที่มีการบริหารความเสี่ยงมากที่สุด คือ การจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รองลงมา คือให้ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรและข้อที่น้อยที่สุด คือได้ รวบรวมข้อมูลผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนกลยุทธ์ในอนาคต ด้านการดำเนินงาน ปัญหาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาที่สอนคละชั้นใน เขตภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม 4 ด้าน ด้านกลยุทธ์ คือกลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงและขาดข้อมูล สนับสนุนในการทำกลยุทธ์ด้านการดำเนินงาน คือบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูไม่จบตรงสาขาวิชาที่สอน การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สะดวก ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสื่อสาร ด้านการเงิน คือการจัดสรร งบประมาณในการสนับสนุนสื่อและนวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์ สิ่ง อำนวยความสะดวกต่อการจัดการ เรียนการสอน ไม่เพียงพอ ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ คือสภาพแวดล้อมและความเส้นทางคมนาคม ปฏิบัติงานของ บุคลากร ซึ่งห่างไกลจากสถานศึกษาการคมนาคมไม่สะดวกทำให้เกิดปัญหาการ ปฏิบัติงานของบุคลากรทาง การศึกษาไม่ตรงตามกฎระเบียบ คือการทำงานที่ไม่ตรงเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารความเสี่ยง ด้านกลยุทธ์ ควรมีระบบ และกลไกในการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะข้อจำกัดด้านปัจจัยนำเข้า ควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์และผลักดัน สนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจัง และควรมีการปรับปรุงพัฒนาระบบการกำกับติดตามสะท้อนผลด้วยระบบ PLC ในทุกโครงการกิจกรรมตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

2. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ความหลักสูตร สถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดอบรมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรการวัดและประเมินและการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพสูงขึ้น

3. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านทรัพยากร และงบประมาณ รัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และควรระดมทรัพยากรจากภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน

4. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ สถานศึกษาควรจัดระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้โดยรวมมีให้กับภายนอกสถานศึกษา ในกระดอมสรรพกำลังพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสามารถใช้ประโยชน์ได้

5. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รัฐบาล หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนความเข้มแข็งสถาบันครอบครัวและร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ครบทุกมิติ

6. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ด้านเทคนิควิธีสอนด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาในแต่ละรายวิชา

7. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดระบบนิเทศติดตามการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องทุกภาคส่วนตามเกณฑ์ที่มาตราฐาน

8. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาการให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับระเบียบทางราชการที่ทันสมัยให้กับครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

9. การบริหารความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน รัฐบาลควรสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก รวมถึงสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษาให้เสมอภาคกับโรงเรียนของรัฐและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยง โดยจำแนก ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์ในการฝึกอบรมการบริหารความเสี่ยง
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ที่มีการบริหารที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างแนวทางที่ดีในแนวปฏิบัติ ในเรื่องการบริหารความเสี่ยง

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ข่าวประชาสัมพันธ์ : ปภ.แนะผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ให้ปลอดภัย [Online], accessed 26 October 2007. Available from <http://www.newswit.com>.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ความรุนแรงในสถานศึกษา [Online],/accessed 27 January 2552. Available from <http://witayakornclub.wordpress.com>.

นฤมล สะอาดโหม. (2550). การบริหารความเสี่ยงองค์กร, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: ทรูทิมมทานคร : บริษัท ฐานการพิมพ์ จำกัด).

ปสุตา โอษฐ์จันทร์ศรี. (2556). รูปแบบการบริหารความเสี่ยงด้านนโยบายและด้านกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติการประจำปี

2550. [Online] accessed 20 november 2550. Available from <http://www.hidtiep.go.th>

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการบริหารความเสี่ยง: ม.ป.ท. (2556). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

รายงานผลการศึกษาศาสนาภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค จำกัด, 2558.

สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. แนวปฏิบัติระบบการควบคุมภายในภาครัฐราชการ. ม.ป.ท.,
ม.ป.ป..

หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. 26 October. (2007). การบริหารความเสี่ยง [Online],
accessed 18 October 2550. Available from [http:// www. chiengrayedu.go.th](http://www.chiengrayedu.go.th).

เอกลักษณ์ ป้องกัน. (2560). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.